

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

**E
NACRT**

**ZAKON
O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI I NASILJA PREMA ŽENAMA
REPUBLIKE SRPSKE**

Banja Luka, septembar 2023. godine

**ZAKON
O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI I NASILJA PREMA ŽENAMA
REPUBLIKE SRPSKE**

**GLAVA I
OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet Zakona
Član 1.**

Ovim zakonom uređuje se zaštita od nasilja u porodici i porodičnoj zajednici (u daljem tekstu: nasilje u porodici), zaštita od nasilja prema ženama, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika nasilja i posljedice nasilja prema ženama, lica koja se u smislu ovog zakona smatraju članovima porodice, žene kao žrtve nasilja, subjekti zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama, mjere za zaštitu žrtava od nasilja u porodici i nasilja prema ženama i postupak njihovog izricanja i praćenja sprovođenja, međusobna koordinacija aktivnosti svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama, osnivanje Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici Republike Srpske, osnivanje Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

**Cilj Zakona
Član 2.**

(1) Osnovni cilj ovog zakona je zaštita žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama, sprečavanjem i suzbijanjem nasilja u porodici i nasilja prema ženama, kojim se krše Ustavom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima i zakonima zagarantovana ljudska prava i slobode, kao i zaštita života i psihofizičkog integriteta lica ženskog pola, a posebno sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama.

(2) Cilj iz stava 1. ovog člana ostvaruje se jedinstvenim i koordinisanim postupanjem subjekata zaštite kojim se postiže djelotvorno sprečavanje nasilja u porodici, nasilja prema ženama i femicida kao njegove posljedice i hitna, blagovremena i efektivna zaštita, pomoć i podrška žrtvama.

**Načela pružanja zaštite
Član 3.**

(1) Načela zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama uređena ovim zakonom i drugim propisima, kao i međunarodni standardi kojim se uređuje oblast nasilja u porodici i nasilja prema ženama, koje prihvata Republika Srpska (u daljem tekstu: Republika), primjenjuju se u svim slučajevima radi obezbjeđivanja najefikasnije pomoći, podrške i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

(2) Osnovno načelo postupanja svih subjekata zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama jeste:

1) načelo hitne zaštite bezbjednosti žrtve i zaustavljanja nasilja i sprečavanju njegovog ponavljanja,

- 2) načelo zaštite najboljeg interesa žrtve,
- 3) načelo izbjegavanja dodatne viktimizacije i povređivanja žrtve.
- (3) Subjekti zaštite u predmetima nasilja u porodici i nasilja prema ženama obezbjeđuju da na datim predmetima/slučajevima rade lica koja su stekla posebna znanja iz te oblasti i koja se kontinuirano stručno osposobljavaju i usavršavaju.
- (4) Zaštita od nasilja u porodici i nasilja prema ženama ostvaruje se primjenom ovog zakona i drugih propisa kojima se uređuje ostvarivanje prava žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

Nasilje u porodici

Član 4.

(1) Nasilje u porodici, u smislu ovog zakona, postoji ukoliko postoji osnov sumnje da je član porodice ili porodične zajednice izvršio radnje fizičkog, seksualnog, psihičkog i/ili ekonomskog nasilja, prijetnje koje izazivaju strah od fizičke, seksualne, psihičke i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice ili porodične zajednice.

(2) Radnje nasilja u porodici u smislu stava 1. ovog člana su:

- 1) primjena sile na fizički integritet člana porodice, bez obzira na to da li je nastupila povreda ili nije,
- 2) napad na psihički integritet člana porodice, bez obzira na to da li je nastupila povreda psihičkog integriteta ili nije,
- 3) postupanje koje može prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju člana porodice,
- 4) drsko i bezobzirno ponašanje prema članu porodice,
- 5) uzrokovanje straha ili lične ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucjenom ili drugom prinudom,
- 6) oduzimanje djece ili izbacivanje člana porodice iz stambene jedinice u kojoj boravi,
- 7) verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice,
- 8) seksualno zlostavljanje i iskorišćavanje člana porodice,
- 9) praćenje, uhođenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja člana porodice,
- 10) namjerno oštećenje, uništenje ili prometovanje zajedničke imovine ili imovine u svojini ili u posjedu člana porodice,
- 11) oduzimanje ili uskraćivanje prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti,
- 12) zanemarivanje djece u njihovom vaspitanju,
- 13) ponižavajuće postupanje prema djeci ili njihovo vaspitavanje fizičkim kažnjavanjem,
- 14) uskraćivanje izdržavanja člana porodice,
- 15) zanemarivanje starih ili iznemoglih članova porodice u njihovom njegovanju ili liječenju,
- 16) ograničavanje slobode komuniciranja člana porodice sa drugim članovima porodice ili drugim licima,
- 17) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice,
- 18) onemogućavanje pristupa članu porodice zdravstvenoj zaštiti ili njezi,
- 19) iscrpljivanje radom, izgladnjavanje, uskraćivanje sna ili neophodnog odmora članu porodice,
- 20) nepridržavanje odluke nadležnog organa ili suda kojim je utvrđeno održavanje kontakata djece sa roditeljem sa kojim dijete ne živi,
- 21) zadržavanje putne isprave ili nekog drugog dokumenta člana porodice,

22) fotografisanje ili snimanje člana porodice s ciljem njegove diskreditacije ili omalovažavanja njegove ličnosti,

23) neovlašćeno objavljivanje fotografija ili snimaka člana porodice putem informaciono-komunikacionih sredstava, odnosno neovlašćeno dijeljenje fotografija ili snimaka člana porodice putem društvenih mreža, nezavisno od toga da li su sačinjeni uz pristanak ili bez pristanka člana porodice,

24) svaka druga radnja koja predstavlja nasilje u porodici u smislu stava 1. ovog člana.
(3) Radnjom nasilja u porodici smatraju se i prijetnje radnjama iz stava 1. ovog člana.

Nasilje prema ženama **Član 5.**

(1) Nasilje prema ženama, u smislu ovog zakona, je kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i predstavlja sve radnje nasilja koje dovode ili mogu da dovedu do fizičke, seksualne, psihičke, ekonomske povrede ili patnje za žene, uključujući i prijetnje takvim radnjama, prinudu ili proizvoljno lišavanje slobode, u javnosti ili u privatnom životu.

(2) Pojam „žena“ iz stava 1. ovog člana, u smislu ovog zakona, uključuje i djevojčice i djevojke koje nisu navršile 18 godina života.

Femicid – lišenje života žene **Član 6.**

(1) Femicid, kao najteži oblik i posljedica nasilja prema ženama u smislu ovog zakona, je svako lišenje života žene izvršeno, u potpunosti ili djelimično, zbog njene pripadnosti ženskom polu ili smrt žene koja je posljedica radnji nasilja prema njoj, bez obzira na to da li je osumnjičeni za radnje nasilja član porodice ili drugo lice.

(2) Lišenje života žene – femicid počinjen od člana porodice u smislu ovog zakona je lišenje života žene zbog njenog pola, u ime kulture, običaja, vjere, tradicije, časti ili drugih razloga netrpeljivosti prema njoj zato što je žena.

(3) Lišenje života žene – femicid počinjen od drugog lica u smislu ovog zakona je lišenje života žene zbog njenog pola, koje je počinjeno pretežno u kontekstu:

- 1) seksualne eksploatacije,
- 2) trgovine ljudima,
- 3) seksualnog nasilja,
- 4) kontinuiteta nasilja prema ženama,
- 5) protivpravnog medicinskog tretmana,
- 6) genitalnog sakaćenja,
- 7) počinjeno u svakom drugom kontekstu, zbog toga što je žena.

(4) Indirektni femicid je, u smislu ovog zakona, samoubistvo žene koje je uzrokovano prethodnim nasiljem u porodici ili nasiljem koje je počinilo drugo lice.

Član porodice **Član 7.**

Članom porodice ili porodične zajednice, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) roditelji i djeca,
- 2) srodnici po krvi u pravoj liniji i u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom srodstva,
- 3) supružnici ili bivši supružnici i njihova djeca i djeca svakog od njih,
- 4) vanbračni partneri ili bivši vanbračni partneri, njihova djeca ili djeca svakog od njih,

- 5) srodnici po tazbini zaključno do drugog stepena bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala,
- 6) roditelji sadašnjih i bivših bračnih i vanbračnih partnera,
- 7) srodnici iz potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom srodstva, kao i srodnici iz nepotpunog usvojenja,
- 8) lica koja vezuje odnos starateljstva,
- 9) lica koja žive ili su živjela u istom porodičnom domaćinstvu, bez obzira na srodstvo,
- 10) lica koja imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto, iako nikada nisu živjela u istom porodičnom domaćinstvu,
- 11) lica koja su međusobno bila ili su još uvijek u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li osumnjičeni za nasilje dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

Žrtva nasilja u porodici i nasilja prema ženama

Član 8.

- (1) Žrtva nasilja u porodici u smislu ovog zakona je svaki član porodice koji je izložen radnjama nasilja u porodici iz člana 4. ovog zakona.
- (2) Dijete je žrtva nasilja u porodici i ukoliko je bilo prisutno prilikom vršenja radnji nasilja prema drugom članu porodice, iako radnje nasilja nisu preduzete prema njemu.
- (3) Dijete, u smislu ovog zakona, je svaki član porodice koji nije navršio 18 godina života.
- (4) Žrtva nasilja prema ženama u smislu ovog zakona je svaka žena koja je izložena radnjama nasilja iz čl. 4, 5. i 6. ovog zakona.

Subjekti zaštite

Član 9.

- (1) Zaštitu, pomoć i podršku žrtvama dužni su pružiti nadležni pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: policija), nadležno javno tužilaštvo, nadležni sud, centri za socijalni rad, odnosno službe socijalne zaštite (u daljem tekstu: organ starateljstva), zdravstvene i vaspitno-obrazovne ustanove, centri za besplatnu pravnu pomoć i pravna lica koja realizuju mjeru sigurne kuće (u daljem tekstu: subjekti zaštite).
- (2) Subjekti zaštite dužni su postupati u skladu sa odredbama ovog zakona i pružiti zaštitu, podršku i pomoć žrtvama i spriječiti ponavljanje nasilja bez obzira na to da li je protiv osumnjičenog pokrenut krivični postupak.
- (3) Žrtve nasilja u porodici, nasilja prema ženama i pokušaja femicida (u daljem tekstu: žrtve) imaju pravo na pristup svim subjektima zaštite i oslobođene su plaćanja troškova pred tim subjektima.

Strategije za suzbijanje nasilja u porodici, nasilja prema ženama i femicida

Član 10.

Vlada Republike Srpske zajednici (u daljem tekstu: Vlada), na prijedlog Ministarstva porodice, omladine i sporta (u daljem tekstu: Ministarstvo), donosi Strategiju za suzbijanje nasilja u porodici Republike Srpske, a na prijedlog Gender centra – Centra za jednakost i ravnopravnost polova Republike Srpske (u daljem tekstu: Gender centar) Strategiju za suzbijanje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske i akcione planove za njihovo sprovođenje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

Značenje gramatičkih izraza

Član 11.

Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog i ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

PRAVA ŽRTVE I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE ŽRTVE

Prava žrtve

Član 12.

Žrtva ima sljedeća prava:

- 1) pravo na pristup subjektima zaštite,
- 2) pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu,
- 3) pravo na psihološku pomoć i podršku,
- 4) pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde,
- 5) pravo na zaštitu dostojanstva tokom saslušanja kao svjedoka,
- 6) pravo na pratnju lica od povjerenja pri preduzimanju svih radnji u kojima učestvuje i pravo na punomoćnika,
- 7) pravo da, bez nepotrebnog odgađanja, bude obaviještena o:
 1. izricanju hitnih mjera zaštite,
 2. produženju trajanja hitnih mjera zaštite,
 3. prestanku sprovođenja hitnih mjera zaštite,
 4. izricanju zaštitnih mjera,
 5. zamjeni drugom zaštitnom mjerom,
 6. prestanku sprovođenja zaštitnih mjera,
- 8) pravo da bude obaviještena o preduzetim radnjama povodom pokretanja postupka za izricanje hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera i o ishodu postupka,
- 9) pravo na socijalno stanovanje ili na drugi oblik privremenog stanovanja,
- 10) pravo da bude informisana o svim pravima koja joj pripadaju,
- 11) pravo na izbjegavanje kontakta sa osumnjičenim za nasilje prije i tokom postupka, osim ako sudski postupak zahtijeva takav kontakt,
- 12) pravo na privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću,
- 13) pravo na podršku putem SOS telefona,
- 14) pravo na policijsku zaštitu i obezbjeđenje, u svrhu neometanog uzimanja ličnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog domaćinstva,
- 15) pravo na besplatnu pravnu pomoć,
- 16) pravo na zaštitu privatnosti.

Posebna pomoć i zaštita

Član 13.

Posebnu pomoć i zaštitu u skladu s ovim zakonom uživa žrtva koja je:

- 1) dijete,
- 2) lice starije od 65 godina,
- 3) lice sa invaliditetom,
- 4) lice pod starateljstvom.

Informisanje žrtve

Član 14.

Subjekti zaštite dužni su u prvom kontaktu sa žrtvom upoznati je, na njoj razumljiv način, o svim pravima koja ima u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima, kao i o ustanovama, organima, pravnim licima, fondacijama i udruženjima koja pružaju pomoć, podršku i zaštitu.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć

Član 15.

(1) Žrtva u postupcima ostvarivanja svojih prava i zaštite od nasilja ima pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje ovo pravo.

(2) Besplatna pravna pomoć osigurava se žrtvi s ciljem olakšanog pristupa pravima iz oblasti zdravstvene, socijalne i materijalne zaštite i zbrinjavanja i ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete, te učešća u postupcima u kojima se pojavljuje u svojstvu žrtve.

Lice od povjerenja i punomoćnik

Član 16.

(1) Žrtva može izabrati, prije ili u toku postupka, lice od povjerenja koje će biti prisutno tokom postupka ili više postupaka ili radnji u vezi sa zaštitom od nasilja, u smislu ovog zakona.

(2) Lice od povjerenja može biti bilo koja punoljetno lice osim lica osumnjičenog za nasilje, ili lica koje je predloženo ili pozvano u svojstvu svjedoka.

(3) Subjekti zaštite su obavezni da omoguće prisustvo lica od povjerenja u svim postupcima i radnjama u koje je uključena žrtva, u skladu sa propisima iz svoje nadležnosti.

(4) Žrtva ima pravo na punomoćnika u postupku.

Hitnost postupka i obaveza postupanja subjekata zaštite

Član 17.

(1) Subjekti zaštite dužni su bez odlaganja osigurati hitno rješavanje predmeta nasilja u porodici i nasilja prema ženama, vodeći računa da su najbolji interes i dobrobit žrtve prioritet u tim postupcima, a naročito ako je žrtva dijete, lice od 65 i više godina života, lice sa invaliditetom i lice pod starateljstvom.

(2) U slučajevima nasilja u porodici i nasilja prema ženama subjekti zaštite dužni su da međusobno sarađuju, da sarađuju i sa drugim nadležnim institucijama, organizacijama i ustanovama, kao i da razmjenjuju potrebne podatke i informacije.

Saradnja i obaveza prijave nasilja

Član 18.

(1) Subjekti zaštite i zaposleni u institucijama, organizacijama i ustanovama obavezni su, odmah po saznanju, prijaviti policiji da je počinjeno nasilje u porodici ili nasilje prema ženama ili da postoji osnov sumnje da je počinjeno nasilje u porodici ili nasilja prema ženama.

(2) Članovi porodice i svaki drugi građanin imaju pravo prijaviti policiji ili tužilaštvu da je počinjeno nasilje u porodici ili nasilje prema ženama, ili da postoji osnov sumnje da je počinjeno nasilje u porodici ili nasilje prema ženama, a obavezni su ga prijaviti ukoliko je žrtva nasilja dijete.

(3) Nakon prijema prijave da je učinjeno nasilje u porodici ili nasilje prema ženama, policija je dužna o tome odmah obavijestiti organ starateljstva, koji će odmah neposredno pružiti socijalnu zaštitu žrtvi, preduzeti druge mjere iz svoje nadležnosti, o čemu sačinjava službeni izvještaj i dostavlja ga policiji bez odgađanja.

(4) Zdravstvena ustanova obavlja pregled radi utvrđivanja i evidentiranja postojanja ugroženosti ili povreda fizičkog ili psihičkog integriteta i omogućava žrtvi potrebnu medicinsku pomoć.

(5) O izvršenom nasilju u porodici ili nasilju prema ženama nadležni policijski službenik odmah obavještava i nadležnog javnog tužioca i, uz izvještaj, dostavlja prikupljene dokaze.

(6) Nadležni javni tužilac, nakon okončanja istrage, u pisanoj formi, obavještava žrtvu, policiju i organ starateljstva o podizanju optužnice, o nesprovođenju ili obustavi istrage, kao i o razlozima za nesprovođenje ili obustavu istrage.

(7) Policija je dužna o procjeni rizika odmah, bez odlaganja, obavijestiti organ starateljstva i tužilaštvo.

(8) Pravna lica koja realizuju mjeru sigurne kuće dužna su zbrinuti žrtvu u sigurnu kuću na zahtjev žrtve ili subjekata zaštite, uz prethodnu saglasnost žrtve.

Procjena rizika

Član 19.

(1) Po prijavljenom nasilju u porodici vrši se procjena rizika po žrtvu.

(2) Nadležni policijski službenik, u roku od 48 časova od prijavljivanja nasilja, vrši procjenu rizika na osnovu prikupljenih informacija o sljedećem:

1) da li je osumnjičeni za nasilje ranije ili neposredno prije procjene rizika učinio nasilje u porodici ili neki drugi vid nasilja i da li je spreman da ga ponovi,

2) da li je prijetio ubistvom ili samoubistvom,

3) da li posjeduje oružje,

4) da li sumnja na postojanje smetnji u mentalnom zdravlju,

5) da li sumnja na postojanje zloupotrebe alkohola,

6) da li sumnja na postojanje zloupotrebe psihoaktivnih supstanci,

7) da li je dijete prisustvovalo radnji nasilja,

8) da li je žrtva pokrenula postupak za razvod braka ili je napustila osumnjičenog za nasilje,

9) da li postoji sukob oko vršenja roditeljskog prava ili načina održavanja ličnog kontakta djeteta i roditelja koji je osumnjičen za nasilje,

10) da li je osumnjičenom za nasilje izrečena hitna mjera zaštite od nasilja ili zaštitna mjera,

11) da li žrtva doživljava strah i kako ona procjenjuje rizik od ponavljanja nasilja,

12) druge činjenice i okolnosti od značaja za procjenu rizika.

(3) Procjena iz stava 2. ovog člana vrši se i po prijavljenom nasilju prema ženama ukoliko okolnosti ukazuju na potrebu procjene rizika.

(4) Ministar unutrašnjih poslova donosi Pravilnik o postupku i načinu sprovođenja procjene rizika.

GLAVA III MJERE ZA ZAŠTITU ŽRTVE

Svrha hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera Član 20.

- (1) Mjere za zaštitu žrtve su hitne mjere zaštite i zaštitne mjere.
- (2) Svrha hitnih mjera zaštite je otklanjanje neposredne opasnosti po fizički ili psihički integritet i garantovanje bezbjednosti žrtvi.
- (3) Svrha zaštitnih mjera jeste da se obezbijedi nužna zaštita i bezbjednost žrtve, te otklone stanja ili uslovi koji mogu biti od uticaja ili mogu pogodovati ili podsticajno djelovati da osumnjičeni za nasilje ubuduće vrši radnje nasilja.
- (4) Hitne mjere zaštite i zaštitne mjere izriču se samostalno i predmet su direktnog izvršenja organa nadležnih za njihovo sprovođenje, u skladu sa odredbama ovog zakona.

1. Hitne mjere zaštite

Vrste hitnih mjera zaštite Član 21.

Osumnjičenom za nasilje u porodici ili nasilja prema ženama mogu se izreći sljedeće hitne mjere zaštite:

- 1) udaljenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor i/ili
- 2) zabrana približavanja ili komunikacije ili uznemiravanja žrtve.

Postupak za izricanje hitnih mjera zaštite Član 22.

(1) Hitne mjere zaštite izriču se, po službenoj dužnosti, na zahtjev žrtve ili organa starateljstva, pismenim naređenjem nadležnog policijskog službenika radi otklanjanja neposredne opasnosti po fizički ili psihički integritet žrtve nasilja i garantovanje bezbjednosti žrtvi, u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.

- (2) Hitna mjera zaštite iz stava 1. ovog člana traje 48 časova od uručenja naređenja.
- (3) Naređenjem mogu da se izreknu obje hitne mjere zaštite iz člana 21. ovog zakona.
- (4) Naređenje sadrži:
 - 1) naziv organa koji donosi naređenje o izricanju hitne mjere zaštite,
 - 2) podatke o licu kome se izriče hitna mjera zaštite,
 - 3) opis radnje nasilja iz čl. 4, 5. i 6. ovog zakona,
 - 4) vrstu hitne mjere zaštite koja se izriče i njeno trajanje,
 - 5) adresu stana, kuće ili drugog stambenog prostora iz kojeg se osumnjičeni za nasilje udaljava, kao i udaljenost na kojoj se osumnjičeni za nasilje ne smije približiti žrtvi nasilja,
 - 6) dan i čas izricanja hitne mjere zaštite,
 - 7) obavezu lica kome je izrečena hitna mjera zaštite da se po njenom isteku javi nadležnom policijskom organu.

(5) Naređenje se uručuje licu kome je hitna mjera zaštite izrečena i upozorava ga na posljedice kršenja te mjere, a ukoliko to lice odbije prijem naređenja, nadležni policijski službenik mu saopštava mjeru, čime se smatra da je naređenje uručeno.

(6) Nadležni policijski službenik odmah poslije uručenja naređenja iz stava 5. ovog člana o tome obavještava žrtvu nasilja, nadležnog tužioca i nadležni organ starateljstva.

(7) Lice kojem je izrečena hitna mjera zaštite iz člana 21. tačka 1) ovog člana dužno je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, prema potrebi, –uz prisustvo policijskog službenika.

(8) Lice kojem je izrečena hitna mjera zaštite iz člana 21. tačka 2) ovog zakona dužno je izbjegavati mjesta ili područja na udaljenosti od najmanje 200 metara na kojoj se ne smije približiti žrtvi nasilja.

Postupak za produženje trajanja hitnih mjera zaštite

Član 23.

(1) Nadležni osnovni sud može hitnu mjeru zaštite rješenjem produžiti za još najduže 30 dana.

(2) Zahtjev za produženje hitne mjere zaštite nadležnom sudu podnosi po službenoj dužnosti tužilac ili nadležni policijski organ uz saglasnost tužioca.

(3) Prije podnošenja zahtjeva, žrtva i osumnjičeni za nasilje će biti ispitani na okolnosti razloga zbog kojih se traži produženje hitnih mjera zaštite.

(4) Zahtjev iz stava 2. ovog člana podnosi se i po prijedlogu žrtve ili organa starateljstva.

(5) Zahtjev da se hitna mjera zaštite produži podnosi se sudiji pojedincu nadležnog osnovnog suda.

(6) Uz zahtjev iz stava 2. ovog člana dostavlja se naređenje iz člana 22. ovog zakona, procjena rizika iz člana 19. ovog zakona i svi drugi prikupljeni dokazi i obavještenja, zajedno sa zapisnikom o ispitivanju lica osumnjičenog za nasilje.

(7) Sud produžava hitnu mjeru zaštite ako poslije ocjene priloženih dokaza i obavještenja, utvrdi da postoje okolnosti koje ukazuju da je mjera i dalje neophodna.

(8) Rješenje o zahtjevu donosi se bez održavanja ročišta, u roku od 24 časa od prijema zahtjeva.

(9) Rješenje o produženju hitne mjere zaštite nadležni sud dostavlja, bez odlaganja, licu kojem je produžena mjera, podnosiocu zahtjeva, policiji i žrtvi nasilja.

(10) Ukoliko sud produži trajanje hitne mjere zaštite udaljenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, lice kome je izrečena hitna mjera zaštite može da u pratnji policijskog službenika uzme iz stana neophodne lične stvari.

Žalba protiv rješenja kojim se produžava trajanje hitne mjere zaštite

Član 24.

(1) Podnosilac zahtjeva za produženje trajanja hitne mjere zaštite i lice kome je izrečena hitna mjera zaštite mogu protiv rješenja sudije pojedinca nadležnog osnovnog suda podnijeti žalbu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

(2) O žalbi odlučuje vijeće istog suda, koje čine troje sudija, u roku od tri dana od dana kada je primilo žalbu.

(3) Vijeće iz stava 2. ovog člana može odbiti žalbu i potvrditi rješenje sudije pojedinca ili usvojiti žalbu i preinačiti rješenje.

(4) Protiv rješenja vijeća suda dopuštena je žalba u slučajevima ako je vijeće preinačilo prvostepeno rješenje kojim je bio odbijen zahtjev za produženje hitne mjere zaštite tako da je produžilo hitnu mjeru zaštite, odnosno preinačilo prvostepeno rješenje kojim je bila produžena hitna mjera zaštite tako da je odbijen zahtjev za produženje hitne mjere zaštite.

(5) O žalbi iz stava 4. ovog člana odlučuje okružni sud u vijeću okružnog suda, koje čine troje sudija, u roku od tri dana.

(6) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

2. Zaštitne mjere

Vrste zaštitnih mjera

Član 25.

Osumnjičenom za nasilje u porodici ili nasilje prema ženama izriču se sljedeće zaštitne mjere:

- 1) udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor,
- 2) zabrana približavanja žrtvi nasilja,
- 3) zabrana komunikacije ili uznemiravanja ili uhođenja žrtve,
- 4) obavezan psihosocijalni tretman,
- 5) obavezno liječenje od zavisnosti.

Udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora

Član 26.

(1) Zaštitna mjera udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor može se izreći licu osumnjičenom da je učinilo radnje nasilja prema članu porodice sa kojom živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru, ako sud ocijeni da postoji opasnost da bi, bez sprovođenja te mjere, osumnjičeni mogao ponoviti radnje nasilja.

(2) Lice kojem je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana dužno je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, prema potrebi, uz prisustvo policijskog službenika.

(3) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 dana, niti duža od jedne godine.

Zabrana približavanja žrtvi nasilja

Član 27.

(1) Zaštitna mjera zabrana približavanja žrtvi nasilja može se izreći licu osumnjičenom da je učinilo radnje nasilja ako postoji opasnost da bi mogao ponovo izvršiti radnje nasilja ili ako bi njegovo prisustvo u blizini žrtve stvaralo žrtvi duševne patnje koje onemogućavaju njene uobičajene aktivnosti.

(2) U rješenju kojim izriče zaštitnu mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja, sud određuje mjesta ili područja i udaljenost na kojoj se osumnjičeni za radnje nasilja ne smije približiti žrtvi.

(3) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 dana, niti duže od jedne godine.

Zabrana komunikacije ili uznemiravanja ili uhođenja žrtve

Član 28.

(1) Zaštitna mjera zabrana komunikacije ili uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja može se izreći osumnjičenom za radnje nasilja ako uznemirava ili uhodi ili bilo kojim načinom komunikacije ugrožava žrtvu, a postoji opasnost da se takvo ponašanje ponovi.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 dana, niti duže od jedne godine.

(3) Ministar unutrašnjih poslova donosi Pravilnik o načinu sprovođenja hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera.

Obavezan psihosocijalni tretman

Član 29.

(1) Zaštitna mjera obavezan psihosocijalni tretman izriče se osumnjičenom za nasilje radi otklanjanja uzroka nasilničkog ponašanja i prevaspitanja, odnosno s ciljem smanjivanja i otklanjanja opasnosti ponavljanja učinjenog nasilja.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana može trajati do prestanka razloga zbog kojeg je određena, ali ne može trajati duže od jedne godine.

(3) Ministar zdravlja i socijalne zaštite donosi Pravilnik o načinu sprovođenja zaštitne mjere obaveznog psihosocijalnog tretmana.

Obavezno liječenje od zavisnosti

Član 30.

(1) Zaštitna mjera obavezno liječenje od zavisnosti izriče se osumnjičenom koji je nasilje izvršio pod uticajem zavisnosti od alkohola, opojnih droga i drugih psihotropnih supstanci, a postoji opasnost da zbog te zavisnosti ponovo učini nasilje.

(2) Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje je potrebno za liječenje, zasnovanom na stručnom mišljenju, ali ne može trajati duže od jedne godine.

(3) Ministar zdravlja i socijalne zaštite donosi Pravilnik o načinu i mjestu sprovođenja zaštitne mjere obavezno liječenje od zavisnosti.

GLAVA IV

POSTUPAK ZA IZRICANJE ZAŠTITNIH MJERA

1. Zajedničke odredbe

Pravila postupka

Član 31.

(1) Nadležni sud dužan je da postupak za izricanje zaštitne mjere sprovede bez odugovlačenja i da onemogući svaku zloupotrebu prava koja pripadaju strankama i drugim licima koja učestvuju u postupku.

(2) Ako ovim zakonom nisu drugačije uređena pojedina pitanja postupka, na ta pitanja shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje krivični postupak u Republici.

Nadležnost suda

Član 32.

(1) Mjesno nadležan sud je sud na čijem području žrtva ima prebivalište ili boravište.

(2) Postupak za izricanje zaštitne mjere u prvom stepenu vodi sudija pojedinac nadležnog osnovnog suda, a u drugom stepenu postupak vodi vijeće osnovnog suda, koje čine troje sudija istog suda.

2. Subjekti postupka

Stranke i učesnici u postupku

Član 33.

- (1) Stranke u postupku za izricanje zaštitne mjere su:
 - 1) ovlašćeni podnosilac zahtjeva za izricanje zaštitne mjere i
 - 2) osumnjičeni protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere.
- (2) Učesnici u postupku za izricanje zaštitne mjere su:
 - 1) branilac osumnjičenog protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere,
 - 2) zakonski zastupnik i punomoćnik žrtve,
 - 3) žrtva koja nije podnijela zahtjev za izricanje zaštitne mjere,
 - 4) lice od povjerenja.

Ovlašćeni podnosioci zahtjeva

Član 34.

- (1) Zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu podnosi po službenoj dužnosti tužilac ili nadležni policijski organ uz saglasnost tužioca.
- (2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana može podnijeti i žrtva ili organ starateljstva.

Punomoćnici

Član 35.

- (1) Žrtva i osumnjičeni za nasilje protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere mogu u toku postupka angažovati punomoćnika koji mora biti advokat, a za žrtvu i zaposleni kod službe za besplatnu pravnu pomoć.
- (2) Punomoćnik može u korist lica koje ga je angažovalo preduzimati sve radnje u postupku koje može preduzimati i to lice.
- (3) Punomoćnik je dužan da prije preduzimanja prve radnje u postupku preda potpisanu punomoć, a punomoćniku se može dati i usmena punomoć na zapisnik kod suda koji vodi postupak.
- (4) Punomoćnik osumnjičenog za nasilje protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere ne može biti žrtva, zakonski zastupnik ili punomoćnik žrtve, bračni, odnosno vanbračni supružnik žrtve, njenog zakonskog zastupnika ili punomoćnika ili predstavnika ovlašćenog organa kao podnosioca zahtjeva, niti njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, a u pobočnoj do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena ili lice koje je žrtva odredila kao lice od povjerenja.
- (5) U slučajevima koji su određeni zakonom radnje u postupku za žrtvu može preduzimati i njen zakonski zastupnik, osim ako nije osumnjičen ili osuđivan za nasilje u porodici ili nasilje prema ženama.

Promjena prebivališta, odnosno boravišta

Član 36.

- (1) Ukoliko lice protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere u toku postupka promijeni adresu prebivališta, koja je evidentirana kod nadležnog organa koji vodi evidenciju o prebivalištu i boravištu državljanina BiH, odnosno adresu boravišta koju je označio kao adresu svog boravišta u toku trajanja hitne mjere zaštite, dužan je da o tome odmah obavijesti organ koji vodi postupak.

(2) Ako lice iz stava 1. ovog člana ne obavijesti organ o promjeni adrese, a dostavljač ne može da sazna gdje se odselio, organ će odrediti da se sva dalja dostavljanja za njega vrše na oglasnoj tabli organa koji vodi postupak.

(3) Dostavljanje se smatra izvršenim po isteku tri dana od dana stavljanja pismena na oglasnu tablu organa koji vodi postupak.

3. Pokretanje postupka

Zahtjev za izricanje zaštitne mjere

Član 37.

(1) Postupak za izricanje zaštitne mjere pokreće se podnošenjem zahtjeva.

(2) Obavezni elementi zahtjeva za izricanje zaštitne mjere su:

1) naziv i sjedište podnosioca, odnosno lično ime podnosioca zahtjeva, ukoliko zahtjev podnosi žrtva,

2) naziv suda kojem se podnosi zahtjev,

3) ime i prezime žrtve ili žrtava i srodstvo sa osumnjičenim,

4) osnovni podaci o licu za koje se zahtijeva izricanje zaštitne mjere,

5) opis radnje nasilja iz čl. 6, 7. i 8. ovog zakona za koje postoje osnovi sumnje da ih je osumnjičeni počinio,

6) zakonski osnov na osnovu kojeg se podnosi zahtjev,

7) naziv jedne ili više zaštitnih mjera čije se izricanje zahtijeva od suda,

8) obrazloženje,

9) potpis podnosioca zahtjeva.

(3) Uz zahtjev iz stava 1. ovog člana prilaže se procjena rizika, naređenje o izricanju hitne mjere zaštite i rješenje o njenom produženju ako su doneseni, pribavljeni dokazi i izvod iz službene evidencije ukoliko je osumnjičeni već bio prijavljivan za slučajeve nasilja porodici ili nasilja prema ženama.

Ispitivanje uslova za vođenje postupka i odbacivanje zahtjeva

Član 38.

(1) Sud prilikom primanja zahtjeva za izricanje zaštitne mjere ispituje da li je nadležan i da li je zahtjev podnesen od ovlašćenog podnosioca.

(2) Ukoliko zahtjev za izricanje zaštitne mjere ne sadrži sve što je potrebno, sud može od podnosioca zahtjeva zatražiti da ga u roku od tri dana dopuni.

(3) U slučaju da podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke u roku iz stava 2. ovog člana, smatra se da je odustao od zahtjeva i takav zahtjev sud rješenjem odbacuje.

(4) Sud rješenjem odbacuje zahtjev za izricanje zaštitne mjere i ako zahtjev nije podnesen od ovlašćenog podnosioca zahtjeva iz člana 34. ovog zakona.

(5) Rješenje iz st. 3. i 4. ovog člana dostavlja se podnosiocu zahtjeva, protiv kojeg podnosilac zahtjeva ima pravo žalbe.

(6) Žalba se podnosi prvostepenom sudu u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

4. Određivanje i tok ročišta

Ročište Član 39.

(1) Ukoliko sud ne odbaci zahtjev za izricanje zaštitne mjere, određuje se vrijeme i mjesto za održavanje ročišta koje se mora održati u roku od osam dana od dana podnošenja zahtjeva.

(2) U postupku za izricanje zaštitne mjere održava se jedno ročište.

(3) O ročištu se obavještavaju osumnjičeni protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere, podnosilac zahtjeva i žrtva.

(4) Nedolazak bilo kojeg lica iz stava 3. ovog člana ne sprečava održavanje ročišta.

(5) Sud može zahtijevati od centra za socijalni rad, drugih subjekata zaštite i drugih organa i ustanova da mu pruže pomoć u pribavljanju potrebnih dokaza, kao i da dostave svoje mišljenje o svrsishodnosti tražene zaštitne mjere.

Tok ročišta Član 40.

(1) Sudija otvara ročište i objavljuje predmet ročišta, te utvrđuje da li su došla sva obaviještena lica.

(2) Ročište počinje izlaganjem podnosioca zahtjeva, a nakon toga lice protiv kojeg je podnesen zahtjev za izricanje zaštitne mjere može dati svoje izjašnjenje.

(3) Sud može od stranaka i učesnika postupka koji prisustvuju ročištu zatražiti potrebna objašnjenja u vezi sa zahtjevom, a stranke i učesnici u postupku koji prisustvuju ročištu mogu predložiti da se pročitaju pojedini spisi i dokazi i mogu, po dozvoli sudije, dati potrebna objašnjenja za svoje navode.

(4) Na ročištu se ne saslušavaju svjedoci i vještaci, već se zapisnici o njihovim izjavama čitaju.

(5) Nakon završenog ročišta, sud odmah objavljuje rješenje kojim odlučuje o predmetu zahtjeva.

(6) Sud poučava lice kome je izrečena mjera zaštite o pravu na izjavljivanje žalbe i upozorava ga na obavezu da obavještava sud o svakoj promjeni adrese do pravosnažnosti rješenja i tokom trajanja mjere zaštite.

5. Odluke povodom zahtjeva za izricanje zaštitne mjere

Vrste odluka Član 41.

(1) Sud može rješenjem:

1) odbiti zahtjev za izricanje zaštitne mjere ili

2) izreći zaštitnu mjeru.

(2) Rješenje kojim se odbija zahtjev za izricanje zaštitne mjere sud donosi kada, nakon ročišta, utvrdi da radnje koje su navedene u zahtjevu ne predstavljaju radnje iz čl. 6, 7. i 8. ovog zakona ili ne postoji osnov sumnje da ih je počinilo lice protiv kojeg je podnesen zahtjev ili ne postoje uslovi za izricanje zaštitne mjere propisani ovim zakonom.

(3) Rješenje kojim se izriče zaštitna mjera sud donosi kada, nakon ročišta, utvrdi da postoji osnov sumnje da je osumnjičeni izvršio radnje iz čl. 6, 7. i 8. ovog zakona i da postoje uslovi za izricanje zaštitne mjere propisani ovim zakonom.

(4) Prilikom izricanja zaštitnih mjera propisanih ovim zakonom vodi se računa o svrsi, težini, trajanju izrečene mjere i njenoj efikasnosti.

(5) Sud može osumnjičenom za nasilje izreći jednu ili više zaštitnih mjera, kad ocijeni da je to opravdano i da postoje uslovi za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.

Sadržaj rješenja o izricanju zaštitne mjere

Član 42.

(1) Rješenje kojim se izriče zaštitna mjera sadrži uvod, izreku, obrazloženje, pouku o pravnom lijeku, pečat i potpis sudije i zapisničara.

(2) Uvod rješenja sadrži:

- 1) naziv suda koji donosi rješenje,
- 2) broj i datum donošenja rješenja,
- 3) predmet zahtjeva,
- 4) naziv organa ili lica koji je podnio zahtjev za izricanje zaštitne mjere,
- 5) dan održavanja ročišta, lično ime podnosioca zahtjeva, lica protiv kojeg je podnesen zahtjev, žrtve i punomoćnika koji su bili prisutni na ročištu.

(3) Izreka rješenja sadrži:

- 1) lične podatke o licu kojem se izriče zaštitna mjera,
- 2) radnje nasilja iz čl. 4, 5. i 6. ovog zakona na osnovu kojih se izriče zaštitna mjera, uz navođenje činjeničnog opisa radnji nasilja, uz obavezno navođenje ličnih podataka žrtve nasilja,

3) zaštitnu mjeru sa navođenjem svih podataka potrebnih da se ona detaljnije odredi,

4) trajanje zaštitne mjere,

5) naziv ustanove i organa nadležnog za izvršenje zaštitne mjere,

6) navod da žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(4) Obrazloženje rješenja sadrži:

- 1) kratko izlaganje zahtjeva za izricanje zaštitne mjere,
- 2) priložene dokaze i činjenično stanje,
- 3) razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza,
- 4) razloge koji, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, upućuju na opravdanost vrste i trajanja izrečene zaštitne mjere,
- 5) pravni osnov za izricanje zaštitne mjere i osnov iz ovog zakona prema kojem žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(5) Pouka o pravnom lijeku sadrži rok za podnošenje žalbe, naziv suda putem kojeg se žalba podnosi i naziv suda kojem se žalba podnosi.

Dostavljanje rješenja

Član 43.

(1) Rješenje o izricanju zaštitne mjere sud, bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana završetka ročišta dostavlja licu kojem je izrečena, podnosiocu zahtjeva, organu nadležnom za sprovođenje izrečene zaštitne mjere, nadležnom organu starateljstva i žrtvi.

(2) Sud je dužan dostaviti rješenje o izricanju zaštitne mjere organu starateljstva na čijem području lice kojem je izrečena zaštitna mjera ima prebivalište ili boravište radi evidencije, najkasnije u roku od osam dana od donošenja rješenja.

(3) u slučaju kada je žrtva nasilja smještena u sigurnu kuću, dostavljanje rješenja žrtvi se vrši preko službe pravnog lica koje realizuje tu mjeru.

Obaveze ustanova i organa nadležnih za izvršenje Član 44.

(1) Ustanove i organi nadležni za izvršenje izrečene zaštitne mjere dužni su redovno pratiti izvršenje mjere i dostaviti nadležnom sudu izvještaj o njenom izvršenju najkasnije u roku od tri mjeseca od dana izricanja zaštitne mjere, a po potrebi i ranije, te predložiti prekid, produženje ili zamjenu mjere drugom propisanom mjerom, kada to smatraju potrebnim.

(2) Sud može u svako doba naložiti provjeru zaštitne mjere i zatražiti o tome izvještaj.

(3) Ustanove i organi nadležni za izvršenje zaštitne mjere dužni su odmah po saznanju o neizvršenju ili kršenju izrečene mjere o tome obavijestiti nadležni sud i javno tužilaštvo.

6. Drugostepeni postupak

Izjavljivanje i sadržaj žalbe Član 45.

(1) Protiv rješenja donesenog u prvom stepenu podnosilac zahtjeva za izricanje zaštitne mjere, žrtva i lice kojem je izrečena zaštitna mjera imaju pravo žalbe.

(2) Žalba se podnosi prvostepenom sudu u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

(3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(4) Žalba obavezno sadrži broj i datum rješenja protiv kojeg se izjavljuje, razloge zbog kojih se izjavljuje i potpis podnosioca žalbe.

Žalbeni osnovi Član 46.

Rješenje se može pobijati zbog:

- 1) bitne povrede postupka propisanog ovim zakonom,
- 2) pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
- 3) povrede materijalnih odredaba ovog zakona,
- 4) odluke o zaštitnoj mjeri.

Bitne povrede postupka Član 47.

Bitne povrede postupka postoje ako:

1) je rješenje donio sudija koji se morao izuzeti ili je bio izuzet iz postupka izricanja zaštitne mjere,

2) sud nije bio stvarno nadležan da rješava u toj stvari,

3) je zahtjev za izricanje zaštitne mjere podnesen od neovlašćenog organa ili lica,

4) je izreka rješenja nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima datim u obrazloženju rješenja ili rješenje ne sadrži razloge o bitnim činjenicama,

5) je sud propustio da primijeni ili je pogrešno primijenio odredbe postupka za izricanje zaštitne mjere, a to je bilo od uticaja na zakonito i pravilno donošenje rješenja.

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje
Član 48.

(1) Rješenje se može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog stanja kada je sud neku odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio ili je nije utvrdio.

(2) Nepotpuno je utvrđeno činjenično stanje i kada na to ukazuju nove činjenice ili novi dokazi.

Povreda materijalnih odredaba
Član 49.

Povreda materijalnih odredaba ovog zakona postoji ako sud u toku postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio materijalne odredbe ovog zakona, a to je bilo od uticaja na donošenje zakonite i pravilne odluke, imajući posebno u vidu:

- 1) da li radnja opisana u rješenju predstavlja radnju iz čl. 4, 5. i 6. ovog zakona,
- 2) da li je sud pogrešno primijenio odredbe ovog zakona koje propisuju radnju iz čl. 4, 5. i 6. ovog zakona ili njenog počinioca,
- 3) da li je sud odlukom o zaštitnoj mjeri prekoračio ovlašćenje koje ima po zakonu.

Odluka o zaštitnoj mjeri
Član 50.

Odluka o zaštitnoj mjeri može se pobijati ako ne postoji povreda materijalnih odredbi iz člana 49. ovog zakona, ali je sud nepravilno donio odluku o zaštitnoj mjeri ili je nije izrekao iako su za to postojali zakonski uslovi.

Postupanje prvostepenog suda po žalbi
Član 51.

- (1) Neblagovremenu ili nedopuštenu žalbu prvostepeni sud odbacuje rješenjem.
- (2) Protiv rješenja o odbacivanju žalbe dozvoljena je žalba u roku od tri dana.

Razmatranje žalbe
Član 52.

(1) Neblagovremenu ili nedopuštenu žalbu odbacuje drugostepeni sud rješenjem, ako to nije učinio prvostepeni sud.

(2) Drugostepeni sud o žalbi odlučuje u sjednici vijeća u roku od osam dana od dana prijema žalbe na osnovu spisa predmeta.

Odlučivanje o žalbi
Član 53.

(1) Ako žalbu ne odbaci, drugostepeni sud rješenjem može:

- 1) odbiti žalbu kao neosnovanu,
- 2) preinačiti prvostepeno rješenje,
- 3) ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

(2) U ponovljenom postupku prvostepeni sud je dužan donijeti odluku u roku od 30 dana po prijemu drugostepene odluke.

(3) Drugostepeni sud prepise svog rješenja vraća uz spis predmeta prvostepenom sudu koji prepise dostavlja strankama i žrtvi.

(4) Protiv rješenja drugostepenog suda nije dozvoljena žalba.

Potvrđivanje rješenja

Član 54.

Drugostepeni sud odbija žalbu kao neosnovanu ako utvrdi da ne postoji nijedan od osnova za podnošenje žalbe.

Preinačenje rješenja

Član 55.

Drugostepeni sud će uvažavajući žalbu preinačiti prvostepeno rješenje ako smatra da su bitne činjenice u prvostepenom rješenju pravilno utvrđene i da se na osnovu tih činjenica, po pravilnoj primjeni zakona, treba donijeti drugačije rješenje i u slučaju povreda iz člana 49. t. 2) i 3) ovog zakona.

Ukidanje prvostepenog rješenja

Član 56.

(1) Drugostepeni sud će uvažavajući žalbu ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovno odlučivanje ukoliko utvrdi da:

1) postoji bitna povreda odredaba postupka za izricanje zaštitnih mjera, osim u slučaju iz člana 49. t. 2) i 3) ovog zakona,

2) je činjenično stanje pogrešno ili nepotpuno utvrđeno i da je stoga neophodno održati novo ročište pred prvostepenim sudom.

(2) U obrazloženju rješenja kojim se ukida prvostepeno rješenje drugostepeni sud ocjenjuje žalben navode i navodi u čemu se sastoje povrede postupka ili u čemu se sastoje nedostaci u utvrđivanju činjeničnog stanja, odnosno zašto su novi dokazi i činjenice važni i od uticaja za donošenje pravilnog rješenja.

7. Zamjena, produženje i ukidanje izrečene zaštitne mjere

Postupak zamjene, produženja i ukidanja zaštitne mjere

Član 57.

(1) Nadležni sud može izrečenu mjeru zamijeniti drugom zaštitnom mjerom, produžiti njeno trajanje ili ukinuti izrečenu mjeru.

(2) Ako ovlašćeni podnosilac zahtjeva uz izvještaj organa nadležnog za izvršenje dostavi prijedlog za zamjenu izrečene mjere, njeno produženje ili ukidanje, sud će u roku od osam dana od dana prijema prijedloga održati ročište, o kojem će obavijestiti podnosioca prijedloga, predstavnika organa nadležnog za izvršenje zaštitne mjere, lice kojem je izrečena zaštitna mjera i žrtvu.

(3) Uz prijedlog iz stav 2. ovog člana dostavlja se izjašnjenje lica kojem je izrečena mjera, podnosioca zahtjeva i žrtve.

(4) Nedolazak bilo kojeg lica iz stava 2. ovog člana ne sprečava održavanje ročišta.

(5) Nakon održanog ročišta, sud donosi rješenje kojim se zahtjev uvažava ili odbija.

(6) Ako sud produži trajanje zaštitne mjere, ta mjera ne može trajati duže od rokova propisanih odredbama čl. 26. do 30. ovog zakona.

(7) Ako sud produži trajanje izrečene zaštitne mjere ili je zamijeni drugom mjerom, ili istu ukine, može se uložiti žalba i voditi postupak po žalbi primjenom odredaba čl. 45. do 56. ovog zakona.

GLAVA V POSEBNE MJERE PODRŠKE ŽRTVAMA

Sigurna kuća Član 58.

(1) Sigurna kuća predstavlja posebnu mjeru podrške kojom se obezbjeđuje siguran smještaj i pomoć žrtvama, koju može realizovati pravno lice.

(2) Pravno lice u smislu ovog zakona je ono pravno lice koje je upisano u Registar sigurnih kuća koji vodi Ministarstvo.

(3) Sigurnu kuću, kao posebnu mjeru podrške, može realizovati i drugo pravno lice upisano u Registar iz stava 2. ovog člana ukoliko je to neophodno radi zadovoljavanja zaštite žrtava nasilja u skladu sa potrebama i mogućnostima lokalnih zajednica.

Način zbrinjavanja žrtve Član 59.

(1) Radi obezbjeđenja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve, organ starateljstva, uz asistenciju policije, ili policija uz saglasnost organa starateljstva dužni su, uz prethodni pristanak žrtve, privremeno zbrinuti žrtvu u sigurnu kuću, drugu odgovarajuću ustanovu ili kod druge porodice.

(2) Žrtva, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi obezbjeđenja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprečavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da na vlastiti zahtjev bude privremeno zbrinuta u sigurnu kuću.

(3) Nadležni organ starateljstva u saradnji sa pravim licem koje realizuje sigurnu kuću vodi službenu evidenciju o smještaju žrtve i pruženim uslugama podrške i zaštite kroz individualni plan za svaku žrtvu.

Privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću Član 60.

(1) U sigurnoj kući, kao posebnoj mjeri podrške žrtvama, obezbjeđuje se smještaj, socijalna, psihološka, pravna, pedagoška, medicinska, defektološka i druga odgovarajuća pomoć i podrška.

(2) Žrtva se privremeno zbrinjava u sigurnu kuću, u trajanju najduže do šest mjeseci.

(3) Rok iz stava 2. ovog člana može se produžiti na zahtjev nadležnog organa starateljstva, policije ili pravnog lica koje realizuje sigurnu kuću dok traju okolnosti opasnosti po žrtvu nasilja, kao i zbog okončanja započetog neophodnog psihosocijalnog tretmana žrtve.

Zbrinjavanje žrtve u drugu odgovarajuću ustanovu ili kod druge porodice Član 61.

Žrtva se zbrinjava u drugu odgovarajuću ustanovu ili kod druge porodice po odluci organa starateljstva u slučaju kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz saglasnost žrtve nasilja u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje oblast socijalne zaštite.

Preuzimanje ličnih stvari

Član 62.

Radi zaštite žrtve, policija je na zahtjev žrtve dužna otpratiti žrtvu u kuću, stan ili drugi stambeni prostor radi preuzimanja ličnih stvari i ličnih stvari drugih lica koja su napustila taj prostor, a koje su neophodne za zadovoljenje svakodnevnih potreba.

Standardi i utvrđivanje ispunjenosti standarda za realizaciju sigurne kuće

Član 63.

(1) Da bi pravno lice realizovalo mjeru sigurne kuće, mora ispunjavati utvrđene standarde koji se odnose na prostor, opremu i kadar.

(2) Standardi za realizaciju sigurne kuće podrazumijevaju ispunjavanje uslova strukture i broja zaposlenih odgovarajućeg zanimanja, adekvatnog prostornog kapaciteta objekta i ukupnosti usluga terapijskog rada za realizaciju te mjere.

(3) Ispunjenost standarda za realizaciju sigurne kuće utvrđuje komisija koju imenuje ministar porodice, omladine i sporta (u daljem tekstu: ministar).

(4) Na osnovu prijedloga komisije, ministar donosi rješenje o ispunjenosti standarda iz stava 2. ovog člana.

(5) Rješenje iz stava 4. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od dvije godine od dana prijema rješenja.

(6) Ministarstvo po službenoj dužnosti vodi računa o isteku roka iz stava 5. ovog člana.

(7) Rješenje iz stava 4. ovog člana je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(8) Ministar donosi Pravilnik o kriterijumima i standardima za osnivanje, rad i finansiranje sigurnih kuća.

Registar sigurnih kuća

Član 64.

(1) Na osnovu rješenja iz člana 63. stav 4. ovog zakona, pravna lica koja realizuju sigurnu kuću upisuju se u Registar sigurnih kuća koji vodi Ministarstvo.

(2) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra sigurnih kuća.

Sredstva za realizaciju sigurne kuće

Član 65.

Sredstva za privremeno zbrinjavanje i smještaj žrtve u sigurnoj kući obezbjeđuju se iz budžeta Republike Srpske u visini od 100% od utvrđene cijene smještaja žrtve koja uključuje fiksne i varijabilne troškove.

Troškovi za realizaciju sigurne kuće

Član 66.

(1) Troškovi za realizaciju sigurne kuće sastoje se od fiksnih i varijabilnih troškova.

(2) Fiksni troškovi obuhvataju troškove obezbjeđivanja adekvatnog smještajnog prostora, režijske troškove, plate i naknade za rad zaposlenih.

(3) Varijabilni troškovi obuhvataju troškove smještaja i boravka žrtve u sigurnoj kući.

(4) Procjena troškova iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu procjene troškova potrebnih za ispunjavanje standarda realizacije sigurne kuće iz člana 63. ovog zakona.

Isplata troškova zbrinjavanja žrtava

Član 67.

(1) Pravo na isplatu troškova za realizaciju sigurne kuće pod jednakim uslovima imaju pravna lica upisana u Registar sigurnih kuća u skladu sa članom 64. ovog zakona.

(2) Isplata troškova privremenog zbrinjavanja žrtava u sigurnoj kući vrši se putem Ministarstva.

Konkurs za realizaciju sigurne kuće

Član 68.

(1) Za realizaciju prava na isplatu troškova zbrinjavanja žrtava koja se obezbjeđuju iz budžeta Republike, Ministarstvo raspisuje konkurs.

(2) Konkursom se utvrđuju:

- 1) rok za podnošenje prijave,
- 2) period na koji se odnosi konkurs,
- 3) dokumentacija koja se podnosi uz prijavu na konkurs,
- 4) finansijski izvještaj za prethodnu godinu,
- 5) plan rada,
- 6) finansijski plan za period na koji se odnosi konkurs,
- 7) druga pitanja od značaja za sprovođenje konkursa.

(3) Sigurne kuće upisane u Registar iz člana 64. ovog zakona konkurišu pod jednakim uslovima za ostvarivanje prava na isplatu troškova zbrinjavanja žrtava koja se obezbjeđuju iz budžeta Republike.

(4) Ministar donosi Pravilnik o načinu dodjele sredstava sigurnim kućama.

(5) Ministar donosi rješenje o troškovima za realizaciju sigurne kuće i visini cijene zbrinjavanja žrtava u sigurnoj kući.

(6) Rješenje iz stava 5. ovog člana donosi se jednom godišnje i objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Ugovor o realizaciji sigurne kuće

Član 69.

(1) Pravno lice kojem je, nakon sprovedenog konkursa, odobrena isplata troškova zbrinjavanja žrtava u sigurnu kuću iz budžeta Republike, zaključuje ugovor sa Ministarstvom.

(2) Ugovorom se regulišu međusobna prava i obaveze između Ministarstva i pravnog lica iz stava 1. ovog člana.

(3) Ministarstvo vrši nadzor nad namjenskim korišćenjem sredstava.

(4) Pravno lice kojem je odobreno zbrinjavanje žrtve nasilja u sigurnu kuću dužno je na zahtjev Ministarstva dostaviti sve podatke koji se odnose na broj žrtava i dokumentaciju o načinu utroška sredstava iz budžeta Republike, u roku od 30 dana.

Isplata troškova

Član 70.

Visina i način isplate fiksnih i varijabilnih troškova za realizaciju sigurne kuće uređuje se posebnim rješenjem koje donosi ministar.

Obaveza pripreme plana pomoći žrtvi

Član 71.

(1) U slučajevima nasilja u porodici ili nasilja prema ženama koje ocijeni složenim, organ starateljstva, samostalno ili na prijedlog drugih subjekata zaštite, donosi odluku da se obrazuje poseban stručni tim sastavljen od predstavnika organa starateljstva, tužilaštva, policije, zdravstvenih i vaspitno-obrazovnih ustanova i pravnih lica koja realizuju sigurnu kuću, koji izrađuju poseban plan zaštite, pomoći i podrške žrtvi.

(2) Stručni tim iz stava 1. ovog člana je dužan koordinisati svim aktivnostima usmjerenim na pružanje pomoći i podrške žrtvi s ciljem obezbjeđenja njene zaštite.

(3) Plan pomoći žrtvi posebno sadrži mjere koje je potrebno preduzeti u skladu sa zakonima kojima se uređuje socijalna, zdravstvena i dječja zaštita.

(4) Ako je žrtva dijete, plan pomoći žrtvi sadrži i mjere za zaštitu djeteta u skladu sa zakonom kojim se uređuju porodični odnosi i propisima kojima se uređuje zaštita prava djece.

Zaštita identiteta i zabrana objavljivanja informacija

Član 72.

O žrtvi ili osumnjičenom za nasilje u porodici ili nasilje prema ženama zabranjeno je neovlašćeno objavljivanje informacija na osnovu kojih je moguće otkriti identitet žrtve ili člana porodice žrtve, osim ako je punoljetna žrtva sa tim izričito saglasna.

SOS telefon za pomoć žrtvama

Član 73.

(1) Žrtva, u smislu ovog zakona, ima pravo na podršku besplatne SOS telefonske linije 24 časa dnevno.

(2) Funkcionisanje i rad SOS telefonske linije se obezbjeđuje i finansira iz budžeta Republike Srpske.

(3) Ministar donosi Pravilnik o funkcionisanju SOS telefona, kojim se propisuje rad, opsluživanje i funkcionisanje SOS telefonske linije.

Protokoli o saradnji

Član 74.

(1) Na području jedinica lokalne samouprave zaključuju se posebni protokoli o međusobnoj saradnji i koordinaciji predstavnika svih ustanova, organa i organizacija koje pružaju zaštitu i podršku žrtvama seksualnog nasilja i silovanja.

(2) Protokolima iz stava 1. ovog člana se utvrđuju principi saradnje i mehanizmi koordinacije pružalaca zaštite i podrške žrtvama seksualnog nasilja i silovanja.

GLAVA VI
SAVJET ZA SUZBIJANJE NASILJA U PORODICI, ODBOR ZA PRAĆENJE
NASILJA PREMA ŽENAMA FEMICIDA, MULTISEKTORSKI PRISTUP,
EVIDENCIJE, OBUKE

Savjet za suzbijanje nasilja u porodici i porodičnoj zajednici
Član 75.

(1) Osnivač Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici i porodičnoj zajednici (u daljem tekstu: Savjet) je Vlada.

(2) Savjet prati i procjenjuje sprovođenje politika i mjera za sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici, predlaže mjere za unapređenje koordinisanog i efikasnog multisektorskog djelovanja u oblasti nasilja u porodici.

Imenovanje, razrješenje i sastav Savjeta
Član 76.

(1) Članove Savjeta, na prijedlog Ministarstva, imenuje i razrješava Vlada.

(2) Savjet ima devet članova, koji čine predstavnici nadležnih ministarstava i drugih republičkih organa, javnih ustanova i stručnih službi.

(3) Savjet može u svoj rad uključivati, po potrebi, predstavnike institucija, kao i specijalizovanih nevladinih organizacija, stručna lica iz akademske i istraživačke zajednice iz oblasti koje su od značaja za unapređenje politika u oblasti nasilja u porodici.

(4) Prilikom i imenovanja članova Savjeta vodiće se računa o ravnopravnoj zastupljenosti polova.

Mandat članova Savjeta
Član 77.

(1) Mandat članova Savjeta traje četiri godine.

(2) Savjet bira predsjednika iz reda svojih članova.

(3) Rad članova Savjeta je dobrovoljan i ne plaća se.

(4) Postupak izbora i imenovanja novih članova Savjeta, zbog zamjene ili ostavke dotadašnjih članova, istovjetan je postupku i načinu izbora i imenovanja članova koji se zamjenjuju.

Nadležnost Savjeta
Član 78.

Savjet u okviru svojih nadležnosti obavlja sljedeće poslove:

1) prati sprovođenje i procjenjuje politike i mjere za sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici, te u tom smislu daje preporuke i mišljenja subjektima zaštite,

2) daje preporuke i mišljenja Ministarstvu u postupku predlaganja i donošenja zakonskih i podzakonskih propisa i strateških i drugih dokumenata u vezi sa nasiljem u porodici,

3) kreira i učestvuje u realizovanju naučnih, stručnih, istraživačkih i drugih projekata iz oblasti nasilja u porodici,

4) učestvuje u aktivnostima društvenih partnera u radu na sprečavanju i suzbijanju nasilja u porodici,

5) razmatra druga pitanja od značaja za sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici.

Poslovnik o radu Savjeta
Član 79.

- (1) Administrativno-tehničke poslove za Savjet obavlja Ministarstvo.
- (2) Rad i funkcionisanje Savjeta reguliše se Poslovnikom o radu Savjeta.
- (3) Poslovnik iz stava 2. ovog člana donosi Savjet natpolovičnom većinom glasova od ukupnog broja članova.

Odbor za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske
Član 80.

Radi analize podataka o slučajevima nasilja prema ženama i femicida, utvrđivanja stanja i formulisanja preporuka za njihovo sprečavanje, osniva se Odbor za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske (u daljem tekstu: Odbor).

Imenovanje, razrješenje i sastav Odbora
Član 81.

- (1) Članove Odbora, na prijedlog Gender centra, imenuje i razrješava Vlada.
- (2) Odbor ima devet članova, koje čine predstavnici nadležnih ministarstava, Gender centra i pravosudnih institucija.
- (3) Odbor može u svoj rad uključiti i predstavnike drugih institucija, organizacija, akademske i istraživačke zajednice.
- (4) Prilikom imenovanja članova Odbora vodiće se računa o ravnopravnoj zastupljenosti polova.

Mandat članova Odbora
Član 82.

- (1) Mandat članova Odbora traje četiri godine.
- (2) Odborom predsjedava direktor Gender centra.
- (3) Rad članova Odbora je dobrovoljan i ne plaća se.

Izvještavanje
Član 83.

- (1) Odbor informiše Vladu o svom radu jednom godišnje.
- (2) Odbor po potrebi izrađuje posebne izvještaje o stanju nasilja prema ženama i femicida u Republici i o tome izvještava Vladu.

Poslovnik o radu Odbora
Član 84.

- (1) Administrativno-tehničke poslove za Odbor obavlja Gender centar.
- (2) Rad i funkcionisanje Odbora reguliše se Poslovnikom o radu Odbora.
- (3) Poslovnik iz stava 2. ovog člana donosi Odbor natpolovičnom većinom glasova od ukupnog broja članova.

Multisektorski pristup i koordinacija

Član 85.

(1) S ciljem unapređenja i jačanja međusobne saradnje u zaštiti, pomoći i podršci žrtvama i koordinisanog odgovora na suzbijanju i sprečavanju ponavljanja nasilja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstvo prosvjete i kulture, Ministarstvo uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo i Gender centar usaglašavaju Opšti protokol o postupanju u slučajevima nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike.

(2) Na području jedinice lokalne samouprave, na inicijativu načelnika/gradonačelnika, zaključuje se protokol o postupanju i formira se grupa za koordinaciju i saradnju od predstavnika svih ustanova, organa i specijalizovanih udruženja i fondacija i subjekata zaštite koji pružaju zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja u porodici i nasilja prema ženama, u roku od 30 dana od dana donošenja protokola iz stava 1. ovog člana.

(3) Jedinice lokalne samouprave dostavljaju izvještaj o realizaciji protokola iz stava 2. ovog člana Ministarstvu najkasnije do 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

(4) Na osnovu izvještaja iz stava 3. ovog člana Ministarstvo i Gender centar prate i analiziraju primjenu protokola iz stava 2. ovog člana.

Obaveza vođenja evidencije

Član 86.

(1) Subjekti zaštite i druga pravna lica ovlašćena za postupanje po ovom zakonu dužni su voditi evidenciju o preduzetim radnjama po ovom zakonu i podatke o broju pokrenutih i završenih postupaka i drugih preduzetih mjera, te izvještaje o tome dostavljati Ministarstvu.

(2) Ministarstvo prikuplja, obrađuje i evidentira podatke o nasilju u porodici, nasilju prema ženama i femicida.

(3) Gender centar prikuplja, obrađuje i evidentira podataka o slučajevima nasilja prema ženama i femicida i dostavlja ih Ministarstvu.

(4) Ministarstvo uspostavlja informacioni sistem za elektronsko vođenje podataka.

(5) Sve evidencije iz ovog člana vodiće se u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite ličnih podataka.

(6) Evidencije iz ovog člana obavezno se dostavljaju Ministarstvu do 31. januara za prethodnu godinu.

(7) Svi podaci koji se prikupljaju, obrađuju i evidentiraju moraju biti razvrstani po polu i kao takvi biti dostupni javnosti.

(8) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju evidencije i izvještaja o nasilju iz stava 1. ovog člana.

Obuke

Član 87.

(1) Sticanje posebnih znanja i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje sudija i tužilaca iz oblasti nasilja u porodici, nasilja prema ženama i sprečavanja femicida sprovodi Centar za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske.

(2) Obuke iz oblasti nasilja u porodici i nasilja prema ženama i sprečavanja femicida sprovodiće se i u okviru drugih subjekata zaštite putem resorno nadležnih ministarstava i Gender centra.

GLAVA VII NADZOR I KAZNE NE ODREDBE

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona Član 88.

- (1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Gender centar prati primjenu ovog zakona sa aspekta ispunjavanja obaveza iz domaćih i međunarodnih standarda za suzbijanje i sprečavanje nasilja nad ženama i rodno zasnovanog nasilja, uključujući femicid, i standarda za ravnopravnost polova.

Novčane kazne Član 89.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kazniće se za prekršaj zaposleni u vaspitno-obrazovnoj, socijalnoj i zdravstvenoj ustanovi, koji ne prijavi nasilje u porodici ili nasilje prema ženama u skladu sa članom 18. stav 1. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM kazniće se za prekršaj građanin koji ne prijavi nasilje u porodici izvršeno prema djetetu u skladu sa članom 18. stav 2. ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom od 300 KM do 900 KM kazniće se za prekršaj član porodice ili porodične zajednice koji ne prijavi nasilje u porodici izvršeno prema djetetu u skladu sa članom 18. stav 2. ovog zakona, osim u slučaju kada je i sam žrtva nasilja u porodici.
- (4) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj subjekti zaštite i druga tijela ovlašćena za postupanje po ovom zakonu koji ne postupe u skladu sa članom 18. ovog zakona.
- (5) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 7.000 KM kazniće se pravno lice koje realizuje sigurnu kuću, koje ne postupi u skladu sa članom 69. stav 4. ovog zakona.
- (6) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 2.000 KM kazniće se onaj ko postupi suprotno odredbi člana 72. ovog zakona.

Odgovornost službenih lica Član 90.

Polijski službenik koji ne postupi u skladu sa obavezama iz ovog zakona po prijavi nasilja u porodici, snosiće odgovornost u skladu sa zakonom.

Nepostupanje po izrečenim mjerama Član 91.

Ko prekrši hitne mjere zaštite i zaštitne mjere koje mu je sud odredio primjenom ovog zakona, kazniće se u skladu sa odredbama zakona kojim uređuje oblast krivičnog zakonodavstva Republike.

GLAVA VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski propisi i akti nadležnih organa Član 92.

- (1) Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Pravilnik o kriterijumima i standardima za osnivanje, rad i finansiranje sigurnih kuća (član 63. stav 8),

2) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra sigurnih kuća (član 64. stav 2),

3) Pravilnik o načinu dodjele sredstava sigurnim kućama (član 68. stav 4),

4) Pravilnik o funkcionisanju SOS telefona (član 73. stav 2),

5) Pravilnik o sadržaju evidencije i izvještaja o nasilju u porodici (član 89. stav 3).

(2) Ministar unutrašnjih poslova će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Pravilnik o postupku i načinu sprovođenja procjene rizika (član 19. stav 4),

2) Pravilnik o načinu sprovođenja hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera koje su u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova (član 28. stav 3).

(3) Ministar zdravlja i socijalne zaštite će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

1) Pravilnik o načinu i mjestu sprovođenja zaštitne mjere obavezan psihosocijalni tretman (član 29. stav 3),

2) Pravilnik o načinu i mjestu sprovođenja zaštitne mjere obavezno liječenje od zavisnosti (član 30. stav 3).

Primjena

Član 93.

Do donošenja propisa navedenih u članu 92. ovog zakona primjenjivaće se podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19) ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 94.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19).

Stupanje na snagu

Član 95.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:

Datum:

**PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE**

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI I NASILJA PREMA ŽENAMA REPUBLIKE SRPSKE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je, između ostalog, u članu 36. stav 1. Ustava Republike Srpske, prema kojem porodica, majka i dijete imaju posebnu zaštitu; da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju neposredno na osnovu Ustava, osim kada je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih od njih utvrđuju zakonom, te da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih prava i sloboda samo kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 49. st. 1. i 2), da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa, te socijalno osiguranje i druge oblike socijalne zaštite (t. 5, 10. i 12. Amandmana XXXII na Ustav Republike, kojim je zamijenjen član 68. Ustava), da Narodna skupština donosi zakone, druge propise i opšte akte (član 70. stav 1. tačka 2); da sudsku vlast vrše sudovi, da su sudovi samostalni i nezavisni i sude na osnovu Ustava i zakona, te da sudovi štite ljudska prava i slobode, utvrđena prava i interese pravnih subjekata i zakonitost (član 121); da se osnivanje, nadležnost, organizacija i postupak pred sudovima utvrđuju zakonom (član 122).

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-2533/23 od 4. oktobra 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 36. stav 1. Ustava Republike Srpske, prema kojem porodica, majka i dijete imaju posebnu zaštitu, da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju neposredno na osnovu Ustava Republike Srpske, osim kada je Ustavom Republike Srpske predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih od njih utvrđuju zakonom, te da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih prava i sloboda samo kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 49. st. 1. i 2), da Republika uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa, te socijalno osiguranje i druge oblike socijalne zaštite (t. 5, 10. i 12. Amandmana XXXII na Ustav Republike Srpske, kojim je zamijenjen član 68. Ustava). Takođe, članom 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske utvrđeno je da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav. 1 tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske. U vezi s tim istaknuto je da je osnovni razlog za donošenje ovog zakona sadržan u činjenici da je u toku primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19) utvrđeno da pojedine odredbe Zakona ne obezbjeđuju punu zaštitu žrtava nasilja u porodici, pa se preciznijim normama i uvođenjem novih pravnih instituta nastoji, u skladu sa međunarodnim standardima, poboljšati i unaprijediti zaštitu žrtava. U odnosu na važeći Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, proširen je predmet ovog zakona na suzbijanje nasilja prema ženama, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama, prepoznati žene kao posebne žrtve nasilja, omogućiti im nesmetan i besplatan pristup subjektima zaštite, propisan je poseban postupak izricanja i praćenja sprovođenja hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera, obavezu koordinacije

postupanja svih subjekata zaštite od nasilja, te osnivanje Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida u Republici Srpskoj,

Republički sekretarijat za zakonodavstvo razmotrio je Nacrt zakona i obrađivaču dao određene primjedbe i sugestije s ciljem usklađivanja predloženog teksta Nacrta zakona sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske. U vezi s tim, date su primjedbe koje se odnose na usaglašavanje teksta Zakona sa čl. 7. do 10, čl. 15. do 19, čl. 83. i 84. Pravila, a odnose se na strukturu zakona, sistematiku osnovnih odredaba i na način pisanja propisa, odnosno na normativni oblik, jezik i stil pisanja propisa.

Obrađivač Zakona je usvojio navedene primjedbe i sugestije i ugradio ih u tekst Zakona.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa tačkom 28. Smjernica za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), naveo da je postupio u skladu sa Smjernicama.

Budući da postoji Ustavni osnov za donošenje ovog zakona i da je zakon usaglašen sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske može uputiti u dalju proceduru.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju broj: 17.03-020-2540/23 od 3. oktobra 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske (u daljem tekstu: Nacrt), ustanovljeno je da postoje izvori prava relevantni za predmet uređivanja dostavljenog nacrta. Prilikom izrade Nacrta obrađivač je iste uzeo u obzir, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „usklađeno“.

Nacrt uređuje zaštitu od nasilja u porodici i porodičnoj zajednici, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama, mjere za zaštitu žrtava od nasilja u porodici, postupak izricanja i praćenja njihovog sprovođenja, međusobnu koordinaciju aktivnosti svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici, osnivanje Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici i porodičnoj zajednici, osnivanje Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida u Republici Srpskoj i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

Materiju Nacrta, u dijelu primarnih izvora prava EU, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije¹, Glava V - Područje slobode, bezbjednosti i pravde, Poglavlje 4 - Pravosudna saradnja u krivičnim predmetima, a posebno član 82, kao i čl. 3. i 4. Povelje o osnovnim pravima Evropske unije², koji promovišu pravo na integritet ličnosti i zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

Prilikom izrade Nacrta vršeno je usklađivanje sa relevantnim odredbama³ Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela te o zamjeni Okvirne odluke Savjeta 2001/220/PUP⁴. Ista osigurava da se prema žrtvama krivičnih djela postupa s

¹*The Treaty on the Functioning of the European Union, Title V Area of freedom, security and justice, Chapter 4 judicial cooperation in criminal matters, Article 82 (2)*

²*Charter of Fundamental Rights of European Union, Article 3 and Article 4*

³ Direktiva je preuzimana odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 53/12, 91/17, 66/18 i 15/21.

⁴*Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA*

poštovanjem, na osjećajan, primjeren, stručan i nediskriminirajući način i obezbjeđuje da žrtve krivičnih djela dobiju odgovarajuće informacije, podršku i zaštitu u svim kontaktima sa službama za podršku žrtvama ili nadležnim tijelom.

Članom 8. Direktive 2012/29/EU reguliše se pravo na pristup službama za podršku žrtvama i mjere podrške koje se pružaju žrtvama prije, za vrijeme i tokom određenog perioda nakon krivičnog postupka. Ove odredbe preuzete su čl. 59, 61. i 73. Nacrta.

Obrađivač je članom 71. Nacrta izvršio usklađivanje sa odredbama člana 22. Direktive koji propisuje da žrtve dobijaju blagovremenu i pojedinačnu procjenu radi utvrđivanja posebnih potreba zaštite.

Obrađivač članom 8. Nacrta definiše „*femicid, kao najteži oblik i posljedicu nasilja prema ženama a koji je definisan kao svako lišenje života žene izvršeno, u potpunosti ili djelimično, zbog njene pripadnosti ženskom polu ili smrt žene koja je posljedica radnji nasilja prema njoj, bez obzira da li je osumnjičeni za radnje nasilja član porodice ili drugo lice*“.

S tim u vezi, konsultovana je Rezolucija Evropskog parlamenta od 8. oktobra 2013. godine o masovnim ubistvima zbog polne diskriminacije: nestajanje žena?⁵. Pomenuta rezolucija u tački 4. poziva vlade da „*femicid ili masovno ubistvo zbog polne diskriminacije posebno kategorizuju kao zločin i da izrade i provedu zakone kako bi se slučajevi femicida istražili, protiv počinitelaca vodili sudski postupci dok bi se preživjelima osigurao jednostavan pristup zdravstvenoj zaštiti i dugoročnoj podršci*“.

Pored navedenog, obrađivač je prilikom izrade Nacrta, u dijelu akata Savjeta Evrope, uzeo u obzir Konvenciju o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istambulsku konvenciju)⁶, koja prepoznaje strukturnu prirodu nasilja nad ženama kao rodno zasnovano nasilje, i izloženost žena i djevojčica većem riziku od rodno zasnovanog nasilja. Definišući oblast primjene, u članu 2. Konvencije navedeno je da se: „*Konvencija odnosi na sve vidove nasilja nad ženama, uključujući nasilje u porodici, koje žene pogađa nesrazmjerno u odnosu na muškarce*“. Pored pomenute konvencije uzeta je u obzir i Preporuka Savjeta Evrope P(2002)5 o zaštiti žena od nasilja od 30. aprila 2002. godine⁷.

U dijelu ostalih međunarodnih izvora prava uzeta je u obzir Deklaracija o ukidanju nasilja nad ženama usvojena na Generalnoj skupštini UN, 20. decembra 1993. godine, Rezolucija 48-104⁸.

U cilju daljeg usklađivanja predmetne materije sa pravom Evropske unije, ukazujemo da je na nivou Evropske unije, u 2022. godini u redovan zakonodavni postupak upućen prijedlog Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici⁹.

Detaljan pregled i primjeri usklađenosti sa Direktivom 2012/29/EU sadržani su u Uporednom prikazu usklađenosti Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske sa pravnom tekovinom Evropske unije i praksom i standardima Savjeta Evrope.

Donošenje Nacrta doprinijeće ispunjavanju obaveza iz čl. 70. i 78. SSP¹⁰, koje se odnose na usklađivanje zakona i sprovođenje zakona, kao i jačanje institucija i vladavinu prava.

Napominjemo da je izrada Nacrta predviđena Akcionim planom usklađivanja propisa i drugih opštih akata Republike Srpske sa propisima Evropske unije za 2023. godinu.

⁵ *European Parliament Resolution of 8 October 2013 on Gendercide: the missing women? (2012/2273(INI))*

⁶ *Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, CETS No. 210*

⁷ *Council of Europe Committee of Ministers Recommendation Rec(2002)5 of the Committee of Ministers to member states on the protection of women against violence*

⁸ *Declaration on the Elimination of Violence against Women, ADOPTED 20 December 1993 by General Assembly resolution 48/104*

⁹ *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence*

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2023. godinu, planirano je da se u četvrtom kvartalu razmatra Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, a Planom rada Vlade Republike Srpske za 2023. godinu predviđeno je utvrđivanje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

Zaključkom sa 35. sjednice održane 31. avgusta 2023. godine, Vlada Republike Srpske zadužila je Ministarstvo porodice, omladine i sporta da u Nacrtu zakona o zaštiti od nasilja u porodici, čija je izrada tada bila u toku, obuhvati i femicid, kao i druge oblike nasilja prema ženama i da se, između ostalog, ovim zakonom propiše da samo posebno obučeni policajci, tužioci i sudije mogu raditi na predmetima nasilja nad ženama i nasilja u porodici. Imajući u vidu da je femicid najekstremnija manifestacija nasilja prema ženama sa smrtnim ishodom, odnosno lišavanjem života žene, da se radi o rodno zasnovanom nasilju prema ženama i da je manifestacija nejednakih odnosa moći na štetu žena, Vlada Republike Srpske i na ovaj način se odredila i potvrdila da Republika Srpska ima nultu toleranciju prema nasilju u porodici i nasilju prema ženama i da su sve njene institucije obavezne djelovati u pravcu eliminisanja takvih negativnih pojava u društvu Republike Srpske.

U procesu primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19), utvrđeno je da pojedine odredbe Zakona ne obezbjeđuju punu zaštitu žrtava nasilja u porodici, pa se preciznijim normama i uvođenjem novih pravnih instituta nastoji, u skladu sa međunarodnim standardima, poboljšati i unaprijediti zaštita žrtava. Pored navedenog, ovim Nacrtom zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske, bilo je važno, u odnosu na važeći Zakon o zaštiti od nasilja u porodici, proširiti predmet ovog zakona na suzbijanje nasilja prema ženama, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama, prepoznati žene kao posebne žrtve nasilja, omogućiti im nesmetan i besplatan pristup subjektima zaštite, propisati poseban postupak izricanja i praćenja sprovođenja hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera, obavezu koordinacije postupanja svih subjekata zaštite od nasilja, osnivanje, pored Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici i Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske, te druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

Sve češći fatalni ishodi nasilničkog ponašanja u porodici, porodičnoj zajednici, emotivnoj ili intimnoj vezi, koji su uslijedili nakon učestalih prethodnih radnji nasilja i blagog i neadekvatnog odgovora društva, dovode do zaključka da je na radnje nasilja potrebno reagovati odlučnije i pravovremeno institucionalno prepoznati i djelovati u slučaju nasilja prema ženama, bilo u porodici ili van nje, kako bi se spriječio fatalan ishod, odnosno, njeno lišenje života ili femicid. Sa najvećom pažnjom, primjenom odredaba Nacrta zakona svih subjekata zaštite u lancu jasnog i propisanog postupanja pravovremeno možemo prepoznati i spriječiti krajnji fatalni ishod, odnosno femicid. Pored zaštite svih ustavom, zakonom i međunarodnim standardima utvrđenih ljudskih prava, kao i prava utvrđenih važećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, Nacrtom ovog zakona nastoji se žrtvama nasilja prema ženama učiniti dostupan i efikasan sistem mjera pomoći, podrške i zaštite, sve s ciljem zaustavljanja trenutnog nasilja koje trpe, spriječiti njegovo ponavljanje, a posebno eliminisanja mogućeg fatalnog ishoda. Rano prepoznavanje i profesionalno i stručno djelovanje, u mnogome sprečava da nam se femicid desi ukoliko se sistem na vrijeme alarmira. Nacrtom ovog zakona femicid je prepoznat kao najteži oblik i posljedica nasilja prema ženama, kao svako lišenje života žene izvršeno, u potpunosti ili djelimično, zbog njene pripadnosti ženskom polu ili smrt žene koja je posljedica radnji nasilja prema njoj, bez obzira na to da li je osumnjičeni za radnje nasilja član porodice ili drugo lice. Takođe, femicid je i samoubistvo žene koje je uzrokovano prethodnim nasiljem u porodici ili nasiljem koje je počinilo drugo lice. Lišenju života žene – femicidu, po pravilu, prethodi kontinuirano nasilje prema njoj i ovim zakonom se nastoji

pravovremeno sistemski odgovoriti na pojedinačne oblike nasilja, žrtvi pružiti adekvatna zaštita, da nas fatalan ishod ne bi kao društvo zatekao. Dostignuće ovog zakona jeste rano prepoznavanje svih oblika nasilja, koordinisano i jasno djelovanje nadležnih institucija, ali i društva u cjelini i zahtijeva dodatni angažman i obuku službenih i stručnih lica nadležnih subjekata zaštite, pravovremeno i jasno postupanje, osnivanje Savjeta i Odbora za sprečavanje i praćenje nasilja u porodici, nasilja prema ženama i femicida, usvajanje strateških dokumenata i akcionih planova, praćenje i analiza pojedinačnih slučajeva na terenu, kao i periodična procjena ostvarenih efekata uz mogućnost kreiranja novih mjera i aktivnosti, sve sa konačnim ciljem eliminisanja, odnosno svodenja na najmanju moguću mjeru, nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. definisan je predmet ovog zakona i to ukupan domen uređivanja pitanja i oblasti i to: zaštita od nasilja u porodici, nasilja prema ženama, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama, žene kao žrtve nasilja, subjekti zaštite, mjere, postupak njihovog izricanja i praćenja sprovođenja, koordinacija svih subjekata, osnivanje Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici Republike Srpske i Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske te druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

Članom 2. definisan je cilj Zakona a osnovni je zaštita žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama, a posebno sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posljedice nasilja prema ženama, obezbjeđenjem ustavnih, zakonskih, ratifikovanih međunarodnih prava i sloboda, a posebno zaštita života i psihofizičkog integriteta lica ženskog pola. Ostvarenje navedenog cilja zahtijeva hitnu, blagovremenu i efektnu zaštitu, pomoć i podršku žrtvama.

Član 3. propisuje načela zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama a posebno bezbjednosti žrtve hitnim postupanjem u zaustavljanju nasilja i sprečavanju njegovog ponavljanja, izbjegavanjem njene dodatne viktimizacije i povređivanja, potreba kontinuiranog stručnog osposobljavanja subjekata zaštite i dosljedna primjena ovog i drugih propisa kao uslova efikasne zaštite utvrđenih prava.

Član 4. propisuje kada postoji nasilje u porodici u smislu ovog zakona i kojim radnjama se može izvršiti.

Član 5. propisuje da je nasilje prema ženama, u smislu ovog zakona, kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije žena i da predstavlja sve radnje nasilja koje dovode ili mogu da dovedu do fizičke, seksualne, psihičke, ekonomske povrede ili patnje za žene, uključujući i prijetnje takvim radnjama, prinudu ili proizvoljno lišavanje slobode, u javnosti ili u privatnom životu, uz posebnu zaštitu djevojčica i djevojaka koje nisu navršile 18 godina života.

Član 6. propisuje i prepoznaje femicid kao najteži oblik i posljedicu nasilja prema ženama kao svako lišenje života žene izvršeno, u potpunosti ili djelimično, zbog njene pripadnosti ženskom polu ili smrt žene kao posljedicu radnji nasilja prema njoj, bez obzira da li je osumnjičeni za radnje nasilja član porodice ili drugo lice. Do lišenja života žene – femicida može doći kao direktna posljedica radnji izvršenja počinjenih od člana porodice ili od drugog lica, kao i indirektno, samoubistvom žene koje je uzrokovano prethodnim nasiljem u porodici ili nasiljem koje je počinilo drugo lice.

Član 7. propisuje ko se sve smatra članom porodice i porodične zajednice u smislu ovog zakona, a član 8. definiše žrtve nasilja u porodici i nasilja prema ženama, uz posebnu zaštitu djece.

Član 9. određuje ko su posebni subjekti zaštite žrtava i obavezu njihovog postupanja u skladu sa odredbama ovog zakona kako bi pružili zaštitu, podršku i pomoć žrtvama, te spriječili ponavljanje nasilja bez obzira na to da li je protiv osumnjičenog pokrenut krivični postupak. Takođe, ovim članom je propisano da žrtve nasilja u porodici, nasilja prema ženama i pokušaja

femicida imaju pravo na pristup svim subjektima zaštite i oslobođene su plaćanja troškova pred tim subjektima. Terminološki, u smislu ovog zakona i zaštite njihovih prava, žrtve nasilja u porodici, nasilja prema ženama i pokušaja femicida, smatraju se žrtvom.

U članu 10. utvrđeno je da Vlada Republike Srpske donosi Strategiju za suzbijanje nasilja u porodici i Strategiju za suzbijanje nasilja prema ženama i femicida i pripadajuće akcione planove koji iz njih proizlaze. Time se postiže strateško plansko djelovanje društva prema ovim osjetljivim pitanjima i problemima, kao i kontinuirano praćenje eventualnog napretka koji se očekuje primjenom zakona i strateških planskih aktivnosti djelovanja u narednom periodu.

Članom 11. propisano je da se gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog i ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

U članu 12. utvrđen je katalog prava žrtava, a u članu 13. da posebnu pomoć i zaštitu ima dijete, lice starije od 65 godina, lice sa invaliditetom i lice pod starateljstvom.

Čl. 14, 15. i 16. utvrđena je obaveza subjekata zaštite na pravovremeno i sveobuhvatno informisanje žrtve o svim njenim pravima, besplatna pravna pomoć i mogućnost na punomoćnika u postupku i na podršku lica od povjerenja i ko to može biti.

Članom 17. propisana je hitnost postupka i obaveza postupanja subjekata zaštite, saradnja sa drugim nadležnim institucijama, kao i razmjena podataka i informacija čime se obezbjeđuje efikasna zaštita prava žrtava.

Članom 18. definisana je obaveza prijave nasilja i konstantna saradnja subjekata zaštite, pravo na prijavljivanje počinjenog nasilja ili da postoji osnov sumnje da je ono počinjeno, u porodici ili prema ženama, te obaveza prijavljivanja ukoliko je žrtva dijete. U ovom članu definisani su i posebni koraci postupanja za subjekte zaštite.

Član 19. propisuje i uređuje obavezu procjene rizika od strane nadležnog policijskog službenika sa predviđenim koracima u postupanju koje treba posebno provjeriti. Ovim članom je, takođe, propisano da ministar unutrašnjih poslova donosi Pravilnik o postupku i načinu sprovođenja procjene rizika.

Članom 20. utvrđuju se hitne mjere zaštite i zaštitne mjere i njihova svrha: otklanjanje neposredne opasnosti po fizički ili psihički integritet i garantovanje bezbjednosti žrtvi, obezbjeđenje nužne zaštite i bezbjednost žrtve, te otklanjanje stanja ili uslova koji mogu biti od uticaja ili mogu pogodovati ili podsticajno djelovati da osumnjičeni za nasilje ubuduće vrši radnje nasilja. Hitne mjere zaštite i zaštitne mjere izriču se samostalno i predmet su direktnog izvršenja organa nadležnih za njihovo sprovođenje, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Čl. 21. do 24. propisuju vrste hitnih mjera zaštite, postupak za njihovo izricanje, postupak za produženje trajanje hitnih mjera zaštite i pravo na žalbu protiv rješenja kojim se produžava trajanje hitne mjere zaštite.

Čl. 25. do 30. propisuju vrste zaštitnih mjera i to: udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, zabrana približavanja žrtvi nasilja, zabrana uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom nasilja, obavezan psihosocijalni tretman i obavezno liječenje od zavisnosti.

Čl. 31. do 57. propisan je poseban postupak za izricanje zaštitnih mjera, a na pitanja koja nisu drugačije uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje krivični postupak u Republici Srpskoj. Navedenim članovima utvrđuje se nadležnost suda, ko su stranke i učesnici u postupku, ko su ovlašćeni podnosioci zahtjeva, punomoćnici, način pokretanja postupka za izricanje zaštitne mjere, ispitivanje uslova za vođenje postupka i odbacivanje zahtjeva, određivanje i tok ročišta, vrste odluka povodom zahtjeva za izricanje zaštitne mjere, sadržaj i dostavljanje rješenja o izricanju zaštitne mjere, drugostepeni postupak, te mogućnost zamjene, produženja i ukidanja izrečene zaštitne mjere i postupak o istom.

Čl. 58. do 73. propisane su posebne mjere podrške žrtvama: sigurna kuća kao posebna mjera podrške kojom se obezbjeđuje siguran smještaj i pomoć žrtvama, koju može realizovati pravno lice, način zbrinjavanja žrtve, mogućnost zbrinjavanja u drugu odgovarajuću instituciju

ili kod druge porodice, standardi i njihova ispunjenost za realizaciju sigurne kuće kao posebne mjere podrške, Registar sigurnih kuća, troškove realizacije i sredstva za njihovo obezbjeđenje, konkursnu proceduru, način isplate troškova, obavezan plan pomoći žrtvi, zaštita identiteta žrtve i objavljivanja informacija, kao i podrška žrtvama putem besplatne telefonske linije 24 časa dnevno.

Član 74. utvrđuje da se na području jedinica lokalne samouprave zaključuju posebni protokoli o međusobnoj saradnji i koordinaciji od predstavnika svih ustanova, organa i organizacija koje pružaju zaštitu i podršku žrtvama seksualnog nasilja i silovanja.

Čl. 75. do 87. propisuju osnivanje i djelokrug rada Savjeta za suzbijanje nasilja u porodici i porodičnoj zajednici i Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida, multisektorski pristup, obaveza i načina vođenja evidencije i sticanje posebnih znanja i kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje sudija i tužilaca iz oblasti nasilja u porodici, nasilja prema ženama i sprečavanja femicida koje sprovodi Centar za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske, a obuke drugih subjekata zaštite putem resorno nadležnih ministarstava i Gender centra.

Čl. 88. do 91. propisan je nadzor nad primjenom ovog zakona i ispunjavanja obaveza utvrđenih međunarodnim ugovorima, novčane kazne za prekršaje u slučaju postupanja suprotno propisanim obavezama postupanja po ovom zakonu, posebna odgovornost policijskih službenika, te nepostupanje po izrečenim mjerama: ko prekrši hitne mjere zaštite i zaštitne mjere koje mu je sud odredio primjenom ovog zakona, kazniće se u skladu sa odredbama zakona kojim uređuje oblast krivičnog zakonodavstva Republike.

Čl. 92. do 95. propisane su prelazne i završne odredbe, rok i donosioci podzakonskih akata, primjena važećih podzakonskih propisa ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, prestanak važenja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 102/12, 108/13, 82/15 i 84/19) i stupanje na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske i Obrazac 1. Procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva u Mišljenju broj: 18.06-020-2528/23 od 5. oktobar 2023. godine konstatuje da je obrađivač sproveo sljedeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

Nacrt zakona usklađen je sa Programom rada Narodne skupštine i Vlade Republike Srpske za 2023. godine.

U vezi s problemom koji se želi riješiti, obrađivač navodi da je u praksi primjećeno da pojedine odredbe ovog zakona ne obezbjeđuju punu zaštitu žrtava nasilja u porodici, pa se preciznijim normama i uvođenjem novih pravnih instituta nastoji poboljšati i unaprijediti zaštita žrtava. Takođe, dosadašnjim normativnim pristupom, nasilje prema ženama, u smislu zaštite i podrške, bilo je ograničeno na nasilje u okviru porodice, čime su brojni oblici nasilja prema ženama ostali van sistemske i jasne podrške, što je dovodilo do nedovoljno adekvatnog odgovora društva na ovu specifičnu vrstu problema. Isto tako novim zakonskim rješenjem dat je još veći značaj preventivnoj zaštiti.

Cilj donošenja Nacrta zakona je bolja zaštita žrtava od nasilja u porodici i nasilja prema ženama. Kao posebne ciljeve obrađivač navodi bolji i efektivniji odgovor svih subjekata zaštite prilikom pružanja pomoći i podrške žrtvama nasilja, te odlučnije i pravovremeno institucionalno djelovanje u slučaju pojave nasilja.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi sa uticajem na javne budžete, utvrđeno je da su za sprovođenje Nacrta zakona potrebna finansiska sredstva iz budžeta Republike Srpske, koja za 2024. godinu iznose 500.000 KM, što je za 200.000 KM povećanje u odnosu na trenutna planirana i odobrena sredstva u budžetu za 2023. godinu, a koja iznose 300.000.KM. Prema navodima obrađivača organi vlasti neće imati dodatnih troškova za sprovođenje i nadzor propisa, a što uključuje i ljudske resurse (stručne i administrativne poslove će obavljati već radno angažovana i stručno osposobljena lica).

U vezi sa uticajem na poslovanje, utvrđeno je da Nacrt nema uticaja na poslovni ambijent.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da će predmetni Nacrt zakona imati pozitivan uticaj na zaštitu posebno ranjivih društvenih grupa, a prije svega žena, djece, lica starijih od 65 godina, lica sa invaliditetom i lica pod starateljstvom. Navedeni pozitivan uticaj se prije svega odnosi na širok spektar prava koja su ovim nacrtom zakona propisana za žrtve nasilja (pravo na pristup subjektima zaštite, pravo na besplatnu pravnu pomoć, pravo na psihološku pomoć i podršku, pravo na informisanje žrtve, pravo na privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću i slično) ali i obezbjeđenje nužne zaštite, bezbjednosti žrtava, te otklanjanje stanja ili uslova koji mogu pogodovati ili podsticajno djelovati na širenje nasilja. Naprijed navedeno se osigurava kroz propisivanje mjera za zaštitu i podršku žrtve.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, utvrđeno je da Nacrt nema uticaja.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, utvrđeno je da su obavljene interresorne konsultacije, te da je prilikom izrade tekst Nacrta zakona formirana radna grupa koju su činili predstavnici najrelevantnijih institucija, kao i predstavnici akademske i stručne zajednice.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, obrađivač ističe da su ključni pokazatelji za vrednovanje efekata primjene zakona, vođenje evidencije za svaki pojavni oblik nasilja, na osnovu čega će se egzaktno vidjeti uticaj propisa na rješavanje problema i ostvarenje postavljenih ciljeva.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa, ali je primjećeno da se pojedine odredbe zakona mogu dodatno uskladiti sa metodološkim principima PUP-a koji se odnose na jasnoću i jednostavnost odredbi, te njihove konzistentnost i usaglašenost sa drugim propisima. U vezi sa navedenim sugerise se obrađivaču da do izrade Prijedloga zakona obrati pažnju na jasnoću odredbe člana 6. stav 2. tačka 23 (nije jasno ko daje ovlaštenje za objavljivanje fotografija ili snimaka člana porodice da se ne bi radilo o radnji nasilja u porodici) i člana 13. (nije jasno u čemu se sastoji posebna pomoć i zaštita za navedene kategorije lica), te konzistentnost i usaglašenost odredbe člana 10. stav 5. ovog zakona sa drugim relevantnim propisima.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U izradi Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske učestvovali su članovi Radne grupe imenovani Rješenjem ministra porodice, omladine i sporta u sastavu:

- Igor Cimeša, Okružno javno tužilaštvo Banja Luka, predsjednik radne grupe,
- Jelena Kurtinović, Ministarstvo porodice, omladine i sporta,
- Tamara Marić, Ministarstvo pravde,
- Željka Mileusnić, Ministarstvo unutrašnjih poslova,
- Ljiljana Đurić, Ministarstvo unutrašnjih poslova,
- Siniša Kojdić, Ministarstvo unutrašnjih poslova,
- Amela Lolić, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite,
- Vladimir Makarić, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite,

- Vladislava Danić, Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju,
- Snježana Stojičić, Mnistarstvo prosvjete i kulture,
- Tijana Arambašić-Živanović, Gender centar – centar za jednakost i ravnopravnost polova,
- Marija Aničić-Zgonjanin, Okružni sud Banja Luka,
- Miroslav Popović, Osnovni sud Prijedor,
- Svetozar Bajić, advokat iz Banja Luke,
- Gordana Vidović, Udruženje građana „Budućnost“ Modriča,
- Dalibor Vrećo, Okružno javno tužilaštvo Banja Luka i
- Svetlana Marić, Okružni sud Banja Luka.

Prilikom izrade Nacrta zakona, u skladu sa Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), vršene su konsultacije sa ministarstvima koja, u okviru svojih resornih nadležnosti, u značajnoj mjeri doprinose poboljšanju položaja žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske, njihovom socijalnom položaju i zaštiti svih Ustavom i zakonom utvrđenih prava, kao i konsultacije sa udruženjima i fondacijama, odnosno njihovim predstavnicima koji se bave podrškom i pomažu žrtvama nasilja u porodici i nasilja prema ženama u ostvarivanju njihovih zakonima propisanih prava i interesa. U toku izrade Nacrta zakona, Radna grupa je prikupila prijedloge i primjedbe na tekst Prednacrta zakona, te primila dvije inicijative od pravnih lica koja realizuju posebnu mjeru podrške sigurna kuća: Fondacija „Lara“ iz Bijeljina i „Udružene žene“ iz Banje Luke i udruženja građana „Budućnost“ iz Modriče u kojima su ove organizacije argumentovale potrebu da se članovi Zakona koji se odnose na sigurne kuće usklade sa potrebama žrtva, kao i da se u pravni sistem uvedu referalni i krizni centri za žrtve seksualnog nasilja, uključujući silovanje, te zaključivanje protokola o saradnji u slučajevima zaštite žrtava takvog oblika nasilja prema ženama. Radna grupa ja jednu inicijativu prihvatila u cijelosti, a drugu djelimično i uvrstila ih u tekst Nacrta zakona.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona neophodna su sredstva iz budžeta Republike Srpske u 2024. godini u iznosu od 500.000 KM. Iznos je povećan za 200.000 KM u odnosu na trenutna planirana i odobrena sredstva u budžetu za 2023. godinu, koja iznose 300.000 KM.